

ЗМІСТ

1. Українство як об'єкт цивіліології

Воропасва Тетяна. Українство в цивілізаційному ракурсі	9	Пархоменко Наталія. Медіа-відображення візово-міграційних проблем: євроінтеграційний контекст	27
Залізник Леонід. Україна серед цивілізацій Європи	13	Розумний Максим. Політика ідентичності та її реалізація в умовах національного суверенітету	30
Ліщук-Торчинська Тетяна. Полемічні питання реконструкції минулого в українських історичних наративах	16	Саган Галина. Українознавство як складова славістичної науки в Югославії у другій половині ХХ ст.	34
Мостяєв Олександр. Місце українства у світовому цивілізаційному процесі	20	Сегеда Сергій. Українські еліти вчора і сьогодні	37
Обушний Микола. Партійна система країн Європейського Союзу в цивілізаційному поступі українства	25	Усатенко Тамара. Українознавство в контексті гуманітаристики	40

2. Цивілізаційний розвиток українства на тлі глобалізації

Богатирьова Наталія. Сучасна Україна: взаємозв'язок релігії й права	44	Сніжко Валерій. Філософія природи в українознавстві та цивіліології	68
Газізова Олена. Формування ціннісних орієнтацій підростаючого покоління в контексті глобалізації	47	Стрелкова Юлія. Православ'я в ідейній спадщині слов'янофілів	71
Калач В'ячеслав. Релігійність українців у цивілізаційному ракурсі	49	Сцібан Олександр. Філософські засади екофільного природокористування	73
Конотоп Людмила. Глобалізаційні процеси і релігійність в Україні	52	Тверитникова Олена, Мельник Тамара. Науково-технічна еліта Харківського політехнічного інституту в цивілізаційному поступі українства (кінець ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.)	76
Кудин Олександр. Філософсько-релігієзнавчі аспекти ісламу в Україні	55	Чабанов Василь. Особливості цивілізаційного самовизначення українців в умовах глобалізації	79
Литвиненко Олена. Національний інформаційний простір: проблеми і перспективи	57	Янковська Жанна. Реформування освітньої галузі в Україні на тлі глобалізації	82
Марченко Ніна. Суспільство і процес маніпулювання: історичний аспект	60		
Мусієнко Ірина. Гуманітарні аспекти євроінтеграції Польщі: досвід для України (на матеріалах польського щоквартальника «Studia Europejskie»)	64		

3. Український народ як співтворець Європейської цивілізації

Брацкі Артур. Українське мовне питання чи питання української мови – соціо-психокультурний аспект	86	Дадівєріна Наталія. Церква і економіка в сучасній Україні	91
Гутник Марина. Роль національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» у співпраці з європейськими науково-освітніми закладами наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	89	Захожай Зореслава. Українська культура в контексті європейських цінностей	94
		Конча Сергій. До питання про державність у Середньому Подніпров'ї перед початком Києво-руської доби	98

Мовчан Тетяна. Формування політичної етики в контексті політичної культури в Україні	101	Федорченко Ірина. Національний характер українців у цивілізаційному контексті	117
Ожеховський Марчін. «Східне Партнерство»: євроінтеграційні перспективи України	104	Целік Тетяна. Україна у цивілізаційному полі Захід – Схід	119
Пілецький Євген. Православна аскеза: українська традиція	107	Цюняк Олена. Природознавчі товариства Харкова в популяризації наукових знань у другій половині XIX ст.	123
Роздайбіда Людмила. Досвід реалізації положень Європейської хартії регіональних мов або мов меншин в Україні (на прикладі Чернігівської області)	110	Чирков Олег. Витоки та еволюція українського народу (від найдавніших часів до XIV ст.)	126
Сич Микола. Ніжинське вільнодумство XIX ст. у контексті європейської цивілізації	114	Щербатюк Олена. Українське бароко в європейському контексті: особливості механізмів культурної комунікації	130

4. Національно-культурні здобутки українства у контексті світової цивілізації

Авер'янова Ніна. Українська мистецька еліта в цивілізаційному поступі українства	134	Машаровська Світлана. Політичні маніпулятивні технології у працях зарубіжних вчених	173
Антоненко Мирослава. Світоглядні та екзистенційні аспекти архаїчних форм суспільної самосвідомості на прикладі анімізму, тотемізму, фетишизму	137	Машкова Інна. Культурологічна парадигма розвитку економічної університетської освіти в Україні	176
Безручко Олександр. С. О. Гіляров: вчений, мистецтвознавець, кінопедагог	140	Ожоган Лілія. Філософія Ж.-М. Гюйо у просторі творчих експериментів Володимира Винниченка-прозаїка	178
Гармата Ганна. Парадигма образу романтичного героя у романі Василя Наріжного «Гаркуша»	144	Павлишин Олег. Українська політико-правова міфологія в контексті семіотичного аналізу феноменів вітчизняної популярної культури	181
Гордієнко Михайло. Еманация консерватизму в національно-культурному просторі України	146	Скляр Володимир. Особливості територіального розміщення україномовного населення в Україні наприкінці XX – на початку XXI ст.	183
Давиденко Юрій. Особливості національно-конфесійної структури населення України (за даними перепису 1897 р.)	149	Сорочук Людмила. Українська фольклорна традиція в цивілізаційному контексті: сучасне трактування	186
Давидов Павло. Цивілізаційний потенціал української освіти в контексті Болонського процесу	154	Ткаченко Сергій. Українці в етнічному складі населення Харкова на рубежі XX – XXI ст.	188
Денисюк Сергій. Проблеми розвитку української культури у дослідженнях Ю. Шевельова (Ю. Шереха)	158	Трегубенко Тетяна. Здобутки українського музичного мистецтва в містах Російської держави (на матеріалах другої половини XVII–XVIII ст.)	191
Добровольський Дмитро. З досвіду впровадження української мови у вищій школі України в добу «українізації»	161	Чебанюк Олена. Календарні хрононіми в українській традиційній культурі та фольклорі	194
Киричок Олександр. Етичні чесноти та політичні максими у «Слові о полку Ігоревім»	164	Юсікова Олена. Особливості акцентування номінативних одиниць у діалектному тексті (на матеріалі гуцульської говірки села Богдан Рахівського району Закарпатської області)	196
Ковтун Людмила. Концепт «Білого світу» в колористичних уявленнях українців	167		
Лавренчук Інна. Маєткові комплекси України: особливості формування та розвитку	169		

5. Українство в загальнолюдській цивілізації: відповіді на виклики часу

Антонюк Тетяна. Особливості розвитку вищої освіти в Україні в 20-х – 30-х роках XX ст.	198	Довбищенко Михайло. «Богогласник» як відображення духовного та релігійного життя українців Правобережної України та Волині другої половини XVIII ст.	207
Біленчук Петро. Ядерна безпека України в сучасній цивілізації	201	Ємець Тетяна. Цивілізаційний вибір України XIX ст.: між асиміляцією та націєтворенням	211
Воронянський Олександр. Національна еліта сучасної України: проблема визначення	205		

- Кагамлик Світлана.** Інтелектуальний потенціал української церковної еліти ранньомодерного часу за свідченнями сучасників 214
- Кушерець Тамара.** Чи існує альтернатива «неліберальній» демократії? 217
- Лісовський Петро.** Концептуальні підходи до розробки української національної ідеї 221
- Медушівський Володимир.** Відеокліпи в телевізійному просторі України 223
- Петруньок Борис.** Політико-правові аспекти визначення статусу кримсько-татарської меншини . . 226
- Савойська Світлана.** Причини виникнення та сутність мовно-політичних конфліктів: теоретичні засади осмислення 229
- Степанюк Юрій.** Проблема здоров'я людини в Україні (філософсько-релігієзнавчий аналіз) . . . 231
- Стефаненко Наталія.** Цивілізаційний поступ і ментальність українців 234
- Чуйко Вадим.** Українська філософія як зустріч з об'єктивною дійсністю 237
- Швед Зоя.** Філософсько-антропологічний підхід у дослідженні феномена свободи у вітчизняному релігієзнавстві 240

6. Закордонне українство як чинник цивілізаційного поступу України

- Бойко Світлана.** Роль громадських об'єднань закордонного українства у збереженні української ідентичності 244
- Боряк Тетяна.** Типологія архівної українки 247
- Корбуш Юрій.** Українські діаспорні мислителі: проблема духовності 251
- Литвин Андрій.** Роль української діаспори Карелії у збереженні національної ідентичності 253
- Луняк Євген.** Вивчення життя та наукової спадщини Михайла Грушевського українськими істориками у Франції 256
- Ткач Олег, Ткач Анатолій.** Загальне, особливе та одиначне у формуванні національної свідомості латиноамериканців 258
- Шептицька Тетяна.** Візія цивілізації як соціокультурного утворення в інтелектуальному доробку української діаспори 263

7. Гендерний вимір цивілізаційного розвитку українства

- Афанасьєва Людмила.** Гендерні родинні ролі у етносоціологічному вимірі 266
- Грабовська Ірина.** Феміністська теорія та практика, жіночі студії і гендеристика як складові цивілізаційного поступу України 269
- Кобченко Катерина.** Гендерні зміни в українському суспільстві в сер. XIX – на поч. XX ст. як складова європейських цивілізаційних процесів 271
- Левченко Катерина.** Гендерна дискримінація як показник «недомодернізації» українського суспільства
- Орлов Андрій.** Динаміка образу маскуліності та фемінності у полікультурному середовищі (досвід соціологічного дослідження) 275
- Поцулко Олена.** Гендерна політика Європейського Союзу та Україна 278
- Стребкова Юлія.** Расова, етнічна та міжгендерна ворожнеча у контексті інтерсекційної дискримінації 282

Рецензії

- Борисенко Володимир.** – М. І. Обушний. Ядути: село і люди. – К.: Вид-во «Техніка», 2011. 286
- Відомості про авторів** 287
- Інформація для авторів** 289

CONTENT

1. The Ukrainians as an object of Civilization Studies

- Voropayeva Tetiana.** The Ukrainians from the Civilization's perspective 9
- Zalizniak Leonid.** Ukraine among the European Civilizations 13
- Lishchuk-Torchynska Tetiana.** Controversial questions of reconstruction of the past in Ukrainian historical narratives 16
- Mostyayev Olexander.** Place of the Ukrainians in the World Civilization Process 20
- Obushny Mykola.** Party system of the European Union and Civilization Progress of the Ukrainians . 25
- Parkhomenko Natalia.** Media representations of visa and migratory questions in the context of European integration 27
- Rozumny Maksym.** Identity politics and its implementation in terms of national sovereignty 30
- Sagan Galyna.** Ukrainian Studies as a part of Slavonic Studies in Yugoslavia in the second half of the 20th century 34
- Segeda Sergiy.** Ukrainian Elites yesterday and now . 37
- Usatenko Tamara.** Ukrainian Studies in the context of Humanities 40

2. Civilization's development of the Ukrainians in the epoch of Globalization

- Bohatyriova Natalia.** Contemporary Ukraine: an interaction of Religion and Law 44
- Gazizova Olena.** Formation of values of the rising generation in the context of Globalization 47
- Kalach Vyacheslav.** Religiousness of the Ukrainians from Civilization's Perspective 49
- Konotop Ludmyla.** Globalization's processes and religiousness in Ukraine 52
- Kudin Olexander.** Philosophic and Religious-Studies' aspects of Islam in Ukraine 55
- Lytvynenko Olena.** National Information Space: Problems and Perspectives 57
- Marchenko Nina.** Society and the process of manipulation: historical aspect 60
- Musiyenko Iryna.** Humanitarian aspects of European integration of Poland: an Experience for Ukraine (after the materials of Quarterly Review «Studia Europejskie») 64
- Snizhko Valery.** Nature philosophy in Ukrainian and Civilization Studies 68
- Strelkova Juliia.** Orthodoxy in the ideological heritage of Slavophiles 71
- Stsiban Olexander.** Philosophical principles of ecophile usage of nature 73
- Tverytnykova Olena, Melnyk Tamara.** Scientific-Technical Elite of Kharkiv Politechnical Institute in the Civilization's Development of the Ukrainians (at the End of the 19th century – in the 1930es) . 76
- Chabanov Vasyl.** Peculiarities of Civilization's Self-Identification of the Ukrainians under Conditions of Globalization 79
- Yankovska Zhanna.** Reformation of the Ukrainian Education's Branch on the Background of Globalization 82

3. Ukrainian people as a co-creator of European Civilization

- Bracki Artur.** Ukrainian Language Question or Question of the Ukrainian Language – Social, Psychological and Cultural Aspects 86
- Gutnyk Maryna.** The Role of the National Technical University «Kharkiv Polytechnical Institute» in cooperation with European scientific and educational institutions at the end of the 20th – at the beginning of the 21st century 89
- Dadvierina Natalia.** Church and Economy in Contemporary Ukraine 91
- Zakhzhay Zoreslava.** Ukrainian Culture in the Context of European Values 94

- Koncha Sergiy.** To the question of Statehood in the Middle-Dnieper Region in the time before Kievan Rus . 98
- Movchan Tetiana.** Forming of Political Ethics in the Context of Political Culture in Ukraine 101
- Orzechowski Marcin.** «Eastern Partnership»: Perspectives of European Integration for Ukraine 104
- Piletski Eugen.** Orthodox asceticism: a Ukrainian tradition 107
- Rozdaibida Ludmyla.** The Ukrainian experience in implementation of provisions of the European Chapter for Regional or Minority Languages (on the example of Chernihiv Region) 110
- Sych Mykola.** Nizhyn Freethinking of the 19th century in the context of European Civilization 114
- Fedorchenko Iryna.** Ukrainian National Character in the Context of Civilization 117
- Tselik Tatiana.** Ukraine on the Civilization Field between West and East 119
- Tsunyak Olena.** Contribution of the natural-scientific societies of Kharkiv to the popularization of Knowledge at the second half of the 19th century 123
- Chyrkov Oleg.** Origin and Evolution of the Ukrainian Folk (from the ancient times till the 14th century) . . 126
- Shcherbatyuk Olena.** Ukrainian Baroque style in European Context: Peculiarities of Cultural Communication 130

4. National cultural achievements of the Ukrainians in the context of World Civilization

- Averyanova Nina.** Ukrainian Art Elite in the Civilization's Development of the Ukrainians 134
- Antonenko Myroslava.** Conceptual and existential aspects of archaic forms of social consciousness on the examples of animism, totemism and fetishism . 137
- Bezruchko Oleksander.** S. O. Gilyarov: a scientist, art critic and film art teacher 140
- Garmata Hanna.** Paradigm of the romantic hero image in the novel of Vasyl Narizhny «Garkusha» . 144
- Gordienko Mykhaylo.** Emanation of conservatism in national cultural space of Ukraine 146
- Davydenko Yuriy.** Peculiarities of National and Religious structure of the Population of Ukraine according to the census of 1897 (on the example of Chernigiv province) 149
- Davydov Pavlo.** Civilization Potential of Ukrainian Education in the Context of Bologna Process 154
- Denysiuk Sergiy.** Problems of development of Ukrainian culture in researches of Y. Shevelov (Y. She-rekh) 158
- Dobrovolsky Dmytro.** From the experience of introduction of Ukrainian language into Higher schools of Ukraine during the period of «Ukrainization» 161
- Kyrychok Olexander.** Ethical Virtues and political maxims in the «Word about Igor's Regiment» («Slovo o polku Igoreve») 164
- Kovtun Ludmyla.** The concept of «White world» in Ukrainian colour imaginations 167
- Lavrenchuk Inna.** Ukrainian Country Estates: Specificities of their formation and development 169
- Masharovska Svitlana.** Political manipulative technologies in the works of foreign scientists 173
- Mashkova Inna.** Cultural Studies' Paradigm of Development of Economic University's Education in Ukraine 176
- Ozhohan Liliya.** Philosophy of J.-M. Guyot in the space of creative experiments of Volodymyr Vynnychenko as the prose writer 178
- Pavlyshyn Oleg.** Ukrainian political and legal mythology in the context of semiotic analyses of the phenomena of popular culture of this country 181
- Sklyar Volodymyr.** The features of the territorial allocation of Ukrainian-speaking population in Ukraine at the end of the 20th – at the beginning of the 21st century 183
- Sorochuk Ludmyla.** Ukrainian folklore tradition in Civilization's Context: a modern interpreting 186
- Tkachenko Sergiy.** The Ukrainians in Ethnic Structure of Kharkiv Population at the turn of the 20–21 centuries 188
- Tregubenko Tetiana.** Achievements of the Ukrainian Music in the cities of Russian state (on the materials of the second half of the 17th – the 18th century) 191
- Chebaniuk Olena.** Calendar chrononyms in Ukrainian traditional culture and folklore 194
- Yusikova Olena.** Peculiarities of accentuation of nominative units in a dialect text (After the materials of Hutsulian dialect of the village Bohdan in Rakhiv district of Trans-Carpathian region) 196

5. The Ukrainians in universal civilization: responses to the challenges of time

- Antoniuk Tetiana.** Features of development of higher education in Ukraine in 20th – 30th 20 century 198
- Bilenchuk Petro.** Nuclear Safety of Ukraine in modern Civilization Studies 201

Voronyansky Oleksander. National elite of modern Ukraine: the problem of determining	205	Medushivsky Volodymyr. Video clips in Ukrainian television space	223
Dovbyschenko Mykhaylo. «Bohohlasnyk» as a reflection of spiritual and religious life of the Ukrainians Right-Bank Ukraine and Volyn an the second half of 18 th century	207	Petruniok Borys. Political and legal aspects of definition of status of the Crimean Tatar minority	226
Yemets Tetiana. Civilization choice of Ukraine in the 19 th century: between assimilation and nation-building	211	Savoiska Svitlana. Causes of occurrence and essence of language politics conflicts: theoretical bases of comprehension	229
Kagamlyk Svitlana. Intellectual potential of the Ukrainian church elite of Early Modern time after the certificates of contemporaries	214	Stepaniuk Yury. The problem of human's health in Ukraine (Philosophical and Religious Studies)	231
Kusherets Tamara. Is there an alternative for «illiberal» democracy?	217	Stefanenko Natalia. Civilization Progress and Ukrainian Mentality	234
Lisovsky Petro. Conceptual attitudes to elaboration of the Ukrainian National Idea	221	Chuiko Vadym. Ukrainian philosophy as a Meeting with objective reality	237
		Shwed Zoja. Philosophic-anthropological approach to the studies of Freedom phenomenon in Religious Studies in Ukraine	240

6. The Ukrainians abroad as a factor in Civilization Progress of Ukraine

Boiko Svitlana. The Role of public organisations of the Ukrainians abroad for preservation of Ukrainian Identity	244	Lunyak Yevgen. Researches of Mykhailo Hrushevsky's life and scientific heritage by Ukrainians historians in France	256
Boryak Tetyana. Typology of Archival Ucrainica	247	Tkach Oleg, Tkach Anatoly. General, special and single in the formation of National Consciousness of the Latin Americans	258
Korbush Yury. Ukrainian diaspora Thinkers: the problem of spirituality	251	Sheptytska Tetiana. Image of civilization as socio-cultural formation in intellectual works of the Ukrainian Diaspora	263
Lytvyn Andriy. The Role of the Ukrainian Diaspora in Karelia for preservation of the Ukrainian national Identity	253		

7. Gender dimension of the Civilization Development of the Ukrainians

Afanasieva Ludmyla. Gender roles in a family in ethnosociological Dimension	266	Levchenko Kateryna. Gender Discrimination as symbol of «under-modernization» of Ukrainian Society	274
Grabovska Iryna. Feminist Theory and Praxis, Woman's and Gender Studies as a Component of Civilization's Development of Ukraine	269	Orlov Andriy. Dynamics of the images of masculinity and femininity in a multicultural environment (after the data of survey)	275
Kobchenko Kateryna. Gender Changes in Ukrainian Society in the Middle of the 19 th – on the Beginning of the 20 th century as an integral part of European Civilization Processes	271	Potsulko Olena. Gender policy of the European Union and Ukraine	278
		Strebkova Julia. Racial, ethnic and intergender hostility in the context of intersectional Discrimination	282

Reviews

Borysenko Volodymyr. – M. Obushny. Yaduty: vilage and people. – K.: Type of "Technology", 2011.	286
About the authors	287
Information for Authors	289